

Reisverslag Servië Niš, Sainovač (9 – 13 november 2006)

Donderdag 9 november

Om 14:00 uur reizen wij vanaf NS-station Houten CS via Utrecht CS naar Schiphol. Het is nog spannend of onze tickets daar ook zijn, gelet op de moeizame ticketreservering. Maar gelukkig als onze Servische vriend, die we overigens voor het gemak maar Joost zijn gaan noemen, eindelijk zijn plek achter de JAT-balie heeft ingenomen en ons de tickets kan aanbieden. Nu weten we zeker dat we de reis naar Servië kunnen gaan maken en niet 's avonds om 22:00 uur al weer thuis zitten bij vrouw en kinderen. Nog even praten met Joost over het niet mee kunnen gaan van Rene, onder overlegging van de doktersverklaring en de verklaring van Rene dat wij niet louter even handelen om hem niet in te kunnen laten checken, beloofd Joost het in Belgrado te bespreken en aangezien hij ook maandag terug in de plane zit, heeft hij antwoord.

Inchecken blijft ook altijd een spannende gebeurtenis. Zeker als een van onze tassen volgens de incheckbevoegde achter de balie 'security gekeurd' moet worden. Dat een 'security check' ook zijn voordelen heeft bewijst zich als bij aankomst in Belgrado, de als security gecheckte bagage als eerste van de band komt. Want inderdaad na een vlucht van nog geen 2 uur zetten we voet op Servische bodem. In de aankomsthal staat er ook iemand te wachten die een bordje "FMWT" omhoog steekt. Hem klampen we maar aan en het blijkt onze chauffeur te zijn die ons van Belgrado naar Niš zal brengen. Na een rit van 220 km over een keurige snelweg komen we 's avonds aan op de plek van bestemming in het hartje van Niš. De overgang van schiphol naar Belgrado Airport is al groot. Hoe dichter we bij Nis komen hoe groter de verschillen op alle fronten met Nederland zichtbaar worden. De tolgeweg van Belgrado naar Nis is overigens goed bereikbaar. Jammer dat het zicht wat beperkt is door de slecht afgestelde koplampen.

Nadat we kennis hebben gemaakt met Cedomir en Emmanuel Ralevic, wordt nog een geïmproviseerde maaltijd georganiseerd door aan de overkant van de straat bij de bakker even een homp Servische banitza te halen. Na deze vette hap kunnen we ons hoofd te rusten leggen op een van de bedden in de office. Naast ons zoemt het houtkacheltje nog wat na en ook de toeter van de trein stoot zijn laatste klanken uit en dan heerlijk rusten.

Hoewel...een van ons dacht dat hij die nacht in een heel groot bos moest werken en dat alle bomen daar omgezaagd moesten worden. Enkele dagen later wordt middels een geluidsopname bewezen dat een ander teamlid toch ook een bos heeft ontdekt en eveneens lustig aan het zagen is geslagen. Een ware teamspirit.

Vrijdag 10 november

Vandaag gaan we serieus beginnen. We starten met een heerlijk ontbijt bestaande uit Servische banitza. (lees bladerdeeg met geitenkaas), yoghurt en koffie. De uittrekkende sappen uit de banitza vormen een stevige impuls voor het houtkacheltje wat reeds fiks is opgepookt om de ruimte te verwarmen. Na dit stevig ontbijt gaan we op weg in de Ford Transit van stichting Love Your Neighbour. Gelukkig is APK nog niet doorgevoerd in Servië anders hadden we waarschijnlijk paard en wagen of de benenwagen moeten organiseren. Bij daglicht lijken de verschillen in het straatbeeld met Nederland.

Emmanuel rijdt ons allereerst naar de plek waar we zullen gaan werken. Dat blijkt Sainovac te zijn. Een niet al te groot dorp waarin zowel Serviërs als Gypsies (zigeuners) wonen. In het Gypsiedeel gaan we kijken bij het huis wat we willen gaan verbouwen tot een Community-House. Het 16-ARE-grootte-terrein ($\pm 1.500 \text{ m}^2$) is in handen van 3 eigenaars. Een daarvan blijkt niet in Servië te wonen, maar ergens in Frankrijk te vertoeven. Ondanks dat de andere 2 het graag willen verkopen aan ons, wat blijkt ook uit een

gesprekje wat we met één van hen hadden, blijft ook de handtekening van de derde eigenaar nodig. Werk aan de winkel dus voor onze contactpersonen aldaar.

Eerst nemen we een kijkje in de hokkerige veeschuur die we graag omgebouwd zouden willen zien tot tenminste twee klaslokalen. Nu al dat hooi er nog in ligt en de gaten in de schuur ook zeker opvallen is het vrij moeilijk om je een voorstelling te maken van zo'n school op deze plek, maar er moet wel wat uit te halen zijn. Echter met praten, beredeneren en wat schetsen zie je al bijna het geheel verrijzen. De bouwkundige staat van het gebouw is goed, het dak vraagt een grondige renovatie om zonder paraplu in het gebouw te hoeven zitten.

Een andere schuur die er nog op het terrein staat is zo verpauperd dat daar weinig eer meer aan te behalen is. Met het opentrekken van de deuren alleen al valt deur en kozijn al nagenoeg uit het gebouw ook de bolling in het dak vertoont wat minder gewenste effecten. Met een democratisch besluit van iedereen voor en niemand tegen wordt besloten om die schuur tegen de vlakte te gooien en de dakpannen te gebruiken voor het dak van het community-house.

Ook de bron op het terrein, via welke het water voor consumptie omhoog gehaald moet worden is dermate vervuild, dat grondige reiniging noodzakelijk is, om hernieuwde in gebruik name mogelijk te maken. Het terrein zelf heeft vele jaren geen tuinman gezien en nodigt dan ook uit voor een flinke opruim- snoei- en kapronde.

Door dit 'oerwoud' lijkt het terrein kleiner dan het is, maar bij het uitstappen komt er toch een mooie maat van 50 x 30 meter uit.

Na de buitenboel verkend en besproken te hebben, is het tijd om het huis, na deze aan de buitenzijde bemeten te hebben, te betreden. Nee deze meet sessie is niet om te kijken of het huis is gegroeid of te kijken of het zal groeien. Deze meet sessie is nodig daar een van onze slimme teamleden, de handigheid om het geheel te transformeren naar een 3-D verhaal, om zo virtuele sightseeing mogelijk te maken.

Nadat de vorige bewoner is overleden, heeft het huis 8 jaar leeg gestaan. Dit heeft zijn sporen zowel buiten maar zeker ook in het huis nagelaten. Het 8 jaar lang onbewoond geweest zijn van het huis, heeft zijn zichtbare sporen nagelaten. Hoewel er ook

sporen aanwezig zijn in de keuken op de begane grond (zie haarnaast) zijn dat de bewoners gisteren zijn vertrokken en de fles cola op tafel hebben vergeten.

Ook lijken wat elementaire zaken verdwenen te zijn. Een WC hebben we niet meer ontdekt in het huis, maar ja, die ook ook buiten hebben gestaan. Overigens is op de verdieping wel een ligbad (althans voor kleine mensen) ontdekt. De kraan naar douchekop is echter verdwenen. De aanwezige boiler bungelt aan een touwtje boven het bad, een ontspannende gedachte. De elektriciteitsvoorziening in het huis, lijkt aangelegd met het kennelijke idee dat het makkelijk te verwijderen is. Met klodders cement zijn draden geplakt. Niet echt iets meer van deze tijd. Een elektricien kan zich hier vermaken.

Een van de belangrijke functies van het community house/ center is het kunnen geven van voorlichting aan een aantal mensen tegelijkertijd, is het hebben van een ruimte waarin je de mensen ook kunt bergen. Op de begane grond is zo'n ruimte aanwezig. Ook hier wordt enige beroep gedaan op het voorstellingsvermogen. De huidige ruimte heeft in het verleden kennelijk een minderwaardige functie gehad. De vloer is nooit gelegd ook de muren zijn niet bewerkt. Toch zien we mogelijkheden om deze ruimte ingericht te krijgen als 'conference room'. Nee, niet voor 200 personen. De eerste doelstelling is een plaats te creëren voor zo'n 50 personen.

Maar ook als je door deze 5 kamers tellende woning loopt, met een verhoudingsgewijs enorm 'trappenhuis' zie je toch absoluut mogelijkheden voor een office, gastenverblijven en een ontmoetingsruimte waar voorlichting gegeven kan worden over verschillende zaken en waar ook nog de nodige hulpgoederen kunnen worden opgeslagen. Zeker als het de grootte van het terrein en de om te bouwen veeschuur in het geheel betreft.

Als Wim ook even een kijkje wil gaan nemen op de zolder en hij daarbij een trap tegen een ruitje aangeeft, blijkt dat ruitje minder sterk te zijn dan verwacht. Maar goed, gelukkig stond er nog een bezem van de eigenaar die het huis 8 jaar geleden verlaten heeft en konden de glasscherven keurig opgeruimd worden.

De zolder blijkt niet veel soeps. Doordat er veel gaten in het dak zitten, is het in verschillende delen van het huis erg vochtig. Maar dat kan hersteld worden. En opnieuw besluiten we met nul stemmen tegen, dat we het dak een nieuwe constructie gaan geven. Het huidige dak heeft vier schuine kanten en wij willen voor en achter een opbouw maken zodat we de ons meer bekende versie van een dak met twee schuine zijden kunnen maken. Verder kunnen we de nok iets op trekken, zodat er een flinke ruimte komt voor opslag van hulpgoederen. De dakpannen van de schuur naast het huis kunnen goed gerecycled worden.

Nadat we het huis een paar keer doorgelopen hebben, alle maten hebben opgenomen en de verbouw- en inrichtingsmogelijkheden besproken hebben verlaten we de 'bouwplaats' om een bezoekje te brengen aan de nabijgelegen gypsiewijk. Het doorkruisen van een watertje, waarbij het water net niet de bus in loopt is onderdeel van het bezoek.

Bij een van de Gypsies krijgen we een heerlijk bakje Turkse koffie en koekjes, wel even handen wassen buiten aan het kraantje en schoenen uit bij het naar binnen gaan. Vervolgens mogen we ook een bezoekje brengen aan de WC. Als je denkt dat die in huis is, heb je het mooi mis. Ergens achter is een gat in de grond dat met een stuk of vier gezinnen gedeeld moet worden. Ondanks dat deze ontspanning min of meer in het open veld is gelegen, is de geur niet echt verfrissend.

Als je om je heen kijkt, krijg je bijna tranen in de ogen. Huizen die bij ons in het meest gunstige geval zouden doorgaan voor fietsenshuur worden hier gebruikt om hele gezinnen te herbergen. Hoe gaan deze mensen de winter verder doorbrengen. Als het nog kouder wordt dan het nu al is...? Op zo'n moment besef je maar weer eens al te goed dat wij in Nederland in zoveel luxe en rijkdom leven.

Na nog een bezoekje te hebben gebracht aan Berilje (een ander Gypsiedorp) waar vergelijkbare zaken spelen als in Sainovac. Daarna op weg naar Prokuplje, waar weer andere/beijkomende nood bleek te zijn m.b.t. medische hulp. Daarna een uitgebreide lunch met enkele Serviers die samen met Love Your Neighbour, druk in de weer zijn met een shoeboxactie, waarbij de armen van de stad een schoendoos met levenswaar ontvangen met kerst. Tijdens dit eten werd een kennelijk specifieke voor Servie welkomst toast uitgebracht. Met z'n allen trekken aan een groot stuk en waarbij iedereen wordt geacht zijn stukje (brok mag je het ook noemen) wordt geacht te nemen.

Na deze lunch, welke rond 18.00 uur klaar is (we begonnen iets verlaten namelijk rond 16.00 uur, door het drukke programma van die dag), reizen wij weer terug naar Niš. Daar hebben we 's avonds nog een flinke vergadering met Cedo en Emmanuel van hoe nu verder... We vragen best wat van ze, maar ze beloven er mee aan het werk te gaan. Dan als zij naar hun eigen huis vertrokken zijn besluiten wij om nog even te kijken hoe Niš er verder uitziet. De stad Nis is na Belgrado de grootste stad van Servië. De stad maakt niet echt een welvarende indruk. Als de APK zou worden doorgevoerd zouden de druk bereden straten, er waarschijnlijk veranderen in een plak asfalt waar zo nu en dan een auto overeenkomt. De hoeveelheid paard en wagens zou dan waarschijnlijk toenemen.

We lopen wat over de winkelstraat. De prijzen voor de primaire levensbehoefte liggen wat lager dan we in Nederland gewoon zijn, voor het overige lijken ze niet voor Nederland onder te doen. We ontdekken nog ergens een oud Turks fort en langzamerhand slenteren we weer terug naar ons onderkomen waar we de houtkachel nog even goed opstoken voor de nacht en nog wat napraten over de vele indrukken van de dag..

Zaterdag 11 november

Vandaag staat kijken op de campings centraal. We willen kijken waar we de komende zomer goed kunnen bivakkeren. Om 8.30 uur komt de bus rammelend tot leven en met goede moed rijden we naar een camping waar ooit een vluchtelingenkamp is geweest. De auto wordt thans bereden door Cedomir, welke de gang er

flink inzet en het geluidsniveau neemt navenant toe. De manager die er zou zijn, blijkt er niet te zijn. Het niet nakomen van afspraken is echt iets Oost-Europees. Maar goed. Gelukkig kan een vrouw die daar rondloopt ons ook wel wat vertellen. Bijvoorbeeld dat overnachten op de camping €15,- per persoon per nacht kost. Zie je het al voor je? Dat betaal je nog niet eens op een 5 sterrencamping in Italië. Deze prijs geeft wel de mogelijkheid om 3 keer per dag het restaurant te bezoeken. Maar we willen zelf koken beste mevrouw. Nee, dat kan niet. Je eet gewoon in het restaurant. Of ze het nu echt niet snapt of niet wil snappen, dat weten we nog steeds niet, maar hier werden we niet veel wijzer van. Jammer trouwens want de locatie is in

principe prachtig. Rondom de camping zijn mogelijkheden voor voetbal en korfbal en voor de kleineren zijn er op de hele

camping 4 kleine schommels en een wip. Om elektriciteit te hebben, dient een huisje (slaapstal) gehuurd te worden waar vanuit via een verlengsnoer de verbinding gelegd dient te worden naar de staanplaats. Dit geldt evenzo voor toilet bezoek. Voor dit laatst kan ook gebruik gemaakt worden van de 4 voor ieder toegankelijke WC's in het restaurant.

Nog even een bezoek aan het meertje, waar in de zomer aan de overkant gezwommen kan worden. Aan de kant van de camping maakt het betreden van het meertje niet echt een uitnodigende indruk. Het water is stilstaand en de temperatuur in de zomer ligt tussen de 35-40°C. Ik weet niet wat blauwalg is in het engels, laat staan in het Servisch, dus die vraag is even niet gesteld. Er zijn mogelijkheden voor kajaking, maar dan wel zelf de kajak meenemen.

We beloven dat we via Cedo en Emmanuel nog een keer vragen zullen gaan stellen aan de manager, maar of we daar echt vertrouwen in moeten hebben... Vervolgens weer terug naar Niš, waar we driftig op zoek gaan naar een tourist office. Want ja, het is niet verkeerd om naast je werk komende zomer ook nog wat aan ontspanning te hebben en wat te zien. Dat blijkt nog niet zo eenvoudig. De tourist-office die we dachten dat we moesten hebben, bleek gesloten. Uiteindelijk hebben we 's middags onder leiding van onze gids Boban, alias Woody, een office gevonden waar ze ons wat konden vertellen over toerisme en waar ze dat zelfs in het Engels konden doen. Die vrouw heeft ons informatie meegegeven en haar mailadres. Wat dat betreft zijn we een stukje wijzer geworden. Ook daar kunnen we ons nu beter op voorbereiden. Woody heeft ons nog wat dingen laten zien in de stad, en om 17:00 uur waren we weer in onze office waar we de kachel maar weer flink opstookten. Later kwamen onze Servische vrienden voor een vervolvergadering. Ook deze vergadering, waarbij ook Dragisa Armus aanwezig was, is goed verlopen en zijn verdere afspraken gemaakt.

Daarna nog een uur op de trein staan wachten bij een temperatuur die zijn best deed het vriespunt te naderen. Na alle getoeter en het zien van een perronwachter (...), welke seinde namelijk met een soort olielamp, leek ons wel aardig de trein te spotten en dit op video vast te leggen. Edoch het olielampje bleef maar in zijn

hokje zitten. Uiteindelijk zijn we enigszins verkleumd maar terug gegaan naar ons verblijf en je raadt het al... Tooooooeeeeet, de trein...

In ons verblijf was het inmiddels ook weer wat kouder geworden, daar het hout kacheltje er mee was gestopt. Dus Cees en Daniël besluiten om de voorraad hout maar weer aan te vullen. Dat moest buiten in het houthok gebeuren. De buurman, die ons voor dieven aanzag, begon te schreeuwen. Aangezien wij de Servische taal niet optimaal beheersen, verstonden we dus ook niet zo goed wat hij bedoelde. Aan zijn toon konden we wel horen wat hij ongeveer bedoelde. Dat bleek een minuut later ook wel. We hadden net de kachel weer aan en wat denk je. We horen een gerammel en er blijken een stuk of 4 á 5 kerels over het hek te klimmen om uit te zoeken waar die dieven zijn gebleven (later bleek hierbij ook politie te zitten). Er werd met zaklampen naar binnen geschenen, gebonst en

geschreeuwd. Uiteindelijk hadden ze waarschijnlijk door dat wij daar gewoon logeerden en dus ook hout nodig hadden voor het kacheltje. Ze klommen weer over het hek en het werd tamelijk rustig. Toch maar even voor de zekerheid gebeld naar Cedo, maar toen zij poolshoogte kwamen nemen bleek er een dronken kerel te zijn gearresteerd. Ze dachten dat wij zijn handlangers waren en ze wisten niet goed wat ze van ons moesten denken, maar goed. Uiteindelijk niks aan de hand en weer heerlijk ronken....

Geconstateerd werd dat de zager van de eerste avond een compagnon erbij gekregen had. Dat deze nieuwkomer toch mogelijk illegaal bezig was, bleek uit de ontkenkende fase waarin de man verkeerde toen wij hem hiermee confronteerde. Het keiharde bewijs werd daags erna geleverd, doordat een geluidsopname is gemaakt van deze illegale zager (wij weten inmiddels dat zelfs bij terugkomst de zagerij is doorgegaan en dat vrouwlief nu oordoppen in gebruik genomen heeft).

Zondag 12 november

Vandaag weer ontbeten met de banitza's van de overkant. De bakker had ze nog op voorraad. Daarna hebben we een kerkdienst bezocht van de plaatselijke Evangelical-Baptist-Church van Niš. Daar mochten wij ook een woordje spreken. We hebben onze preek gehouden over stenen. Dit in het kader van onze bouw- en verbouwactiviteiten van komende zomer. Verschillende stenen die in de Bijbel genoemd worden hebben wij kort besproken. Toch hebben we iets langer stilgestaan bij de levende stenen uit 1 Petrus 2. In dat hoofdstuk wordt ook gesproken over de uiterste hoeksteen Jezus, die verworpen was als waardeloze steen, maar nu juist gebruikt wordt als belangrijkste steen. Na de dienst mogen we onze handtekeningen (jawel, het lijkt wel of je een profvoetballer bent of zo) in een Bijbel van een van de kerkgangers zetten.

Na heerlijk te hebben geluncht bij Cedo thuis gaan we op weg naar Belgrado.

Na een korte stop bij Nais, waar ook een camping is, gaan we verder. De camping had zo mooi kunnen zijn. Alles er op en er aan, maar totaal verwaarloosd. Gras staat 2 meter hoog, putdeksels verdwenen, de elektriciteit moet opnieuw deels worden aangelegd aangezien op grote schaal onderdelen zijn geleend...maar er is absoluut iets moois van te maken. De Amerikaanse eigenaar wil er wel wat aan gaan doen, maar dat zei hij vorig jaar ook al. En lettend op de staat van de camping lijkt het erop dat de betrokkenheid bij de camping

hiervoor ook niet echt hoog is geweest. Het idee dat de komende zomer hier een

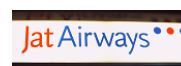
bruikbare camping herrijst, heeft niet echt ons vertrouwen. De afstand van de camping tot Sainovac is zo'n 45 minuten rijden.

In Belgrado vinden we een prachtig hotel. Van de buitenkant wel te verstaan. De bedden bestaan uit een paar losgeschoten veren, lichten kunnen wel aan, de uitknop van sommige lampen blijkt het losdraaien van het peertje te zijn. Niet leunen op de wasbak want anders is de kans dat deze op je tenen komt groot en voorzichtig met de douchekop, richt de straal niet per ongeluk op de muur want anders vallen er nog meer tegeltjes naar beneden. Het geeft niet dat we weinig slapen, want we moeten er toch al om 5:15 uur uit.

Maandag 13 november

5:15 uur uit bed. 6:00 uur met de JAT-bus naar de Airport. Alles gaat goed. Ook het inchecken van de bagage lijkt goed te gaan. Na een eveneens goede vlucht blijkt dat de bagage waarschijnlijk toch minder goed ingecheckt is dan verwacht, want van 30 mensen ontbreekt de bagage. Die van ons dus ook. Na het nodige papierwerk op de afdeling vermiste spullen zijn we nog even langs onze Servische Joost, u weet wel van het inchecken, gegaan. Hoewel hij zegt de boss te zijn, heeft hij het niet voor elkaar gekregen om in Belgrado iets meer te weten te krijgen over het al dan niet terugkrijgen van de gelden van de ticket van Rene. Who is the boss vraag je je dan af. Na een voorspoedige thuisreis, zonder sjouwwerk van tassen, komen we even in de middag weer in Houten aan. Onze bagage bleek niet lang zoek want de volgende dag werd deze netjes per koerier thuisbezorgd.

We hebben heel wat indrukken opgedaan. Hulp aan deze mensen is absoluut nodig. Zeker ook als je hun verhalen aangehoord hebt, de situatie ter plaats gezien hebt. Wie kan er nu rondkomen van €50,-- per maand. Ook niemand in Servië. Het levensonderhoud is daar wel iets goedkoper, maar niet 30-50X goedkoper... We hebben zin om daar aan de slag te gaan. Sainovac.

Tot komende zomer!